

A close-up portrait of a man with a full, reddish-brown beard and mustache, looking slightly to the right. He is wearing a white, textured garment. The background is dark and indistinct.

WYBRAND DE GEEST

DOCENTENHANDLEIDING

Canon van Leeuwarden: Wybrand de Geest

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Deze opdracht sluit aan bij het venster [Wybrand de Geest](#) van de [Canon van Leeuwarden](#).

De opzet van de opdrachten bij de Canon van Leeuwarden zijn per venster gelijk.

- De leerling gaat enkele historische bronnen bestuderen en hier vragen over beantwoorden.
- Bovenaan het werkblad staat een link naar de Canon van Leeuwarden. Hier kan de leerling (vooraf) de informatietekst lezen en de bronnen (afbeeldingen, filmpjes) raadplegen.
- Onderaan de opdracht staat een extra verwerkingsopdracht, waarin een koppeling wordt gemaakt met het heden en het eigen leven.

Tijdvak

Tijd van regenten en vorsten (1600-1700)

Kerdoelen primair onderwijs

51. De leerling leert gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52. De leerling leert over kenmerkende aspecten van de tijdvakken. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

53. De leerling leert over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

(Oriëntatie op jezelf en de wereld, SLO)

Kerdoelen voortgezet onderwijs (onderbouw)

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

(Mens en maatschappij, SLO)

Kenmerkende aspecten

- Het burgerlijk bestuur en de stedelijke cultuur in de Nederlandse Republiek

Doelgroep

Niveau: bovenbouw primair onderwijs / onderbouw voortgezet onderwijs

Tijdsduur

30-60 minuten

Leeruitkomsten

- De leerling kan onderzoek doen in historische bronnen (archiefstukken) om antwoorden te geven op onderzoeksvragen
- De leerling kan het verband verklaren tussen de historische bronnen in de opdracht, het venster uit de Canon van Leeuwarden en de koppeling maken met het heden

Leerlingmateriaal

Het opdrachtenblad bij het venster [Wybrand de Geest](#) in de Canon van Leeuwarden (onder het kopje Lesmateriaal)

Vorbereiding en benodigheden

- Het opdrachtenblad van de Canon van Leeuwarden (uitgeprint of online)
- De mogelijkheid tot het online raadplegen van de Canon van Leeuwarden: voor het lezen van de informatietekst, het bekijken van bronnen en het opzoeken van informatie

Beginsituatie van de leerling

- De leerling is bekend met de kenmerkende aspecten van het tijdvak en verdiepen zich in een historisch voorbeeld uit de geschiedenis van Leeuwarden

Uitvoering

- De leerling leest (individueel of klassikaal) de tekst van de Canon van Leeuwarden
- De leerling gaat (individueel of in groepjes) de opdrachten over het venster maken. Hiervoor kan in de Canon van Leeuwarden informatie worden teruggevonden. De leerling kan de historische bronnen in de Canon van Leeuwarden in detail bekijken, evenals eventuele filmpjes.
- Optioneel kan de leerling de extra opdracht onderaan maken. Hierin wordt een koppeling gemaakt tussen het venster en het heden en de eigen leefwereld. De leerling dient de opdracht op een ander papier of online uit te voeren.

Deze opdracht is ontwikkeld door het Historisch Centrum Leeuwarden
voor de Canon van Leeuwarden (2023)

HISTORISCH CENTRUM | LEEWARDEN

Antwoorden bij de opdracht over Wybrand de Geest

In welke taal is dit geschreven?

In het Latijn

Wie heeft dit in het vriendenboekje van Wybrand de Geest geschreven?

Henricus de Haen (een geneeskundestudent)

In welke stad hebben de twee elkaar ontmoet?

Parijs

Op welke datum is dit geschreven?

5 oktober 1615

Welk woord verwijst naar 'vriend'?

amico

Welk woord verwijst naar zijn reis naar 'Rome'?

Roman

Bekijk de schilderijen van Wybrand de Geest. Zet de juiste nummers erbij. Kies uit:

Met de klok mee: 4 – 3 – 1 – 6 – 5 – 2

Welk schilderij spreekt jou het meeste aan? Leg uit.

Eigen antwoord.

Wat valt je op aan de kleding van de jongetjes?

Ze dragen jurken: iets wat in de zeventiende eeuw gewoon was voor kinderen tot een jaar of vier.